

Hétről Hétre

A MAGYAR HIRLAP SZÉPIRODALMI MELLEKLETE

FORRADALMI IDŐK

A PESTI HIRLAP FEBRUÁR 13-IKI SZÁMÁBÓL.

Nines ellenvélemény abban, hogy a magyarországi kommunisták diadala teljesen váratlan, meglepetésszerű esemény volt. A magyar társadalom nem készült a forradalmi átalakulásokra és még kevésbé készült Károlyi Mihály és kormánya. A francia hírforrások azzal gyanúsítják meg Károlyit, hogy Németországgal egyetértve, előzetes tervek alapján készítette elő a bolshevik átalakulást, hogy ezzel megfenyegetse a szövetségeket. A magyarországi újságírók tartalma tüntetően bizonyítja, hogy igazságtalanul vádolják a magyar népköztársaság egykori elnökét a szövetségekkel.

A KÁROLYI-PÁRT és a kormányban résztvevő többi pártok a főváros polgárságának részvételével nagyarányú politikai demonstrációt rendeztek Budapesten. A polgárság ezrei vonultak fel arra a népgyűlésre, amelynek keretében a Károlyi-párt új programját kihirdették és a tüntető felvonulásra, amely a radikális polgárság manifesztációja kívánt lenni, a köztársasági államforma s a népkormány mellett és egyben hatalmas tiltakozás volt minden a mai rendszer megdöntésére irányuló kísérlet ellen. A gyűlésen résztvevők délelőtti fél-tíz-órakor gyülekeztek a Szabadságtéren; tíz órakor volt a nagygyűlés a fővárosi nagyteremben, ahová mindössze három-ezer ember fért be, tehát csak azok, akik idejében érkeztek. A gyűlésen az Operaház férfikara a Himnusz és a Marseillaise-t énekelte aztán Hoek János pártelnök mondott beszédet és ismertette a Károlyi-párt politikáját. Buza Barna beszélt még, mire a közönség a Szabadságtéren tüntető menetté alakult és a Szemere-utca, a Lipót-köruton, Váci-köruton, Fürdő-utca és Lánchidon át a Várba vonult, hogy tüntessen Károlyi és a kormány mellett. A menetet a 29. honv. gyalogezred zenekara nyitotta meg, a rendet pedig katonák tartották fenn. A miniszterelnökség erkélyéről Károlyi köztársasági elnök és Berinkey miniszterelnök intéztek beszédet a polgársághoz.

A vasárnapi tüntetés tulajdonképpen csak a radikális polgárság megnyilatkozása volt, a szociáldemokrata párt ugyanis nem vett részt ebben a tüntetésben.

Ennek kizárólag az volt az oka, hogy a szociáldemokrata párt két nagyobb szabású tüntetésre készült, az egyik napok múlva volt, amikor Kunfi, Buchinger Manó, Bíró és a magyarországi szociáldemokraták többi képviselői hazaérkeztek Bernből. Fogadtatásuk igen impozáns volt, az egész főváros szociáldemokrata párt ki-vonult eléjük.

A függetlenségi és negyvennyolcas párt a szabadságjogok törvényes védelme érdekében emlékiratot nyújtott át Károlyi elnöknek és a kormány tagjainak. Az emlékiratot mindenekelőtt Berinkey miniszterelnökkel ismertette meg a párt küldöttsége. A miniszterelnök átolvasta az emlékiratot és azt válaszolta a küldöttségnek, hogy az ügy fontosságára való tekintettel azonnal a minisztertanács elé terjeszti és amint értesülünk, a minisztertanácsban behatóan tárgyalják is az emlékiratot. A miniszterelnök az emlékirat átolvasása után azt hitte, hogy az bizalmatlanság nyilvánítása akar lenni a kormánnyal szemben.

— Egyáltalában nem, — mondták a miniszterelnöknek a küldöttség tagjai, — sőt mi erősiteni akarjuk a kormányt abban a törekvésében, hogy a forradalom vívmányait, a sajtó-, egyesülési- és gyülekezési szabadságot biztosítsa és azok védelméről intézményesen is gondoskodhassék. Miután erre vonatkozólag még törvényes biztosítékok hiányzanak kívánatosnak tartanók, ha a szabadságok törvényes védelméről gondoskodás történnék.

Nagy Vince belügyminiszternél járt ezután a küldöttség. A belügyminiszter kijelentette, hogy ő is helyesli azt a gondolatot, hogy törvénnyel szabályozzák mindenemű szabadság védelmét és ezt az akciót a maga részéről teljes mértékben helyesli.

Juhász-Nagy Sándor igazságügyminiszter szintén elismerte, hogy bizonyos kormányintézkedésekre szükség van és megígérte, hogy a memorandum értelmében megteszi a szükséges lépéseket.

Szabó István népgazdasági miniszter ezeket mondotta a küldöttségnek:

— A leghatározottabban állást foglalok a kívánságok mellett;

épp most járt nálam egy küldöttség, amely hasonló panaszokat tett szóvá, s amelyeknek gyors orvoslása nagyon kívánatos.

A küldöttség felkereste a kormány egyik szocialista tagját, Garami Ernő kereskedelmi minisztert is, aki az alábbi érdekes nyilatkozatot tette:

— Csak abban az esetben tudnék pozitív intézkedésekre nézve ígéretet tenni, ha pozitív esetekkel állanék szemben. Általában azonban magam helyesnek tartom, ha az említett szabadságok minden párt részére egyenlő mértékben biztosíthatók és így kívánságaikat a magam részéről is csak honorálhatom.

Késő délután fogadta a küldöttséget Károlyi Mihály köztársasági elnök is, átvette a memorandumot, nyilatkozatot azonban nem tett, mert, ugymond, egészen a kormányra bizza az emlékiratban foglaltak megfontolását.

Az elnök azután hosszasan elbeszélgetett külpolitikai kérdéssel a küldöttség tagjaival és kijelentette többek között hogy meggyőződése szerint rövidesen kedvezőbbre fordul helyzetünk és a nemzetek sorsát kezükben tartó tényezők be fogják látni, hogy a megszállott területeken lévő állapotok tarthatatlanok és azok állandósulása nem békét, de állandó nyugtalanságot vonhat maga után.

A függetlenségi 48-as párt a közszabadságok védelméért.

A függetlenségi és 48-as párt választmányja emlékiratot szerkesztett a szabadságjogok védelméről, amelyet Lovász Márton, Ábrahám Dezső, Balla Aladár, Nagy György és Farkasházy Zsigmond vezetésével küldöttség nyújtott át a kormánynak s a köztársasági elnöknek. A memorandum kifejti, hogy a forradalom legértékesebb vívmánya a gondolat felszabadulása volt, amelyért a nemzetnek sokszoros harcot kellett vívni az önkényvel szemben. A november 16-iki néphatározat utasította a kormányt, hogy a sajtó, a gyülekezés és egyesülés szabadságának biztosítását iktassa törvénybe. Ez meg is történt, de a függetlenségi párt sajnálattal állapítja meg, hogy ehhez fűzött reményei

nem teljesedtek, mert a társadalom bizonyos részében minden ellenvéleménnyel szemben fokozódó türelmetlenség nyilvánul meg, amey sokszor a tárgyilagos kritikát is el akarja némitani. A magyar társadalom jelentékeny rétegei ma már nem tudnak nyugodtan nyilvános gyűlést tartani és akarataikat nyilvánítani, mert sokszor fegyveres erővel akadályozzák meg benne.

A napi sajtó jelentékeny része ellen, nap-nap után erőszakos fenyegetések hangzanak el, s hogy a fenyegetések és megtorlással való rémitgetések nem üres szavak, — mondja az emlékirat, — bizonyítja az a formális ostrom és rombolás, amelynek egyik napilap helyisége nemrégiben szomorú színhelye volt.

A párt kijelenti, hogy az igazi ellenforradalmi kijelentések őt is szemben fogják látni magukkal, de a reakció megelőzésének legbiztosabb módja a gondolatnak, a meggyőződésnek, a mondott és írott szónak teljes demokratikus szabadsága. Ezért a párt a forradalom által kivívott közszabadságok védelmét kéri a kormánytól és olyan intézkedéseket, amelyek jogok gyakorlását, egy hatósági önkény, mint a rendzavarás ellen megvédik és az ellene vétőket a törvény teljes szigorúval sújtják, a sajtótermékek szabad megjelenését és terjesztését teljes mértékben biztosítják és lehetővé teszik, hogy a sajtó felett akár hatóságok, akár közhivatalnokok, akár egyesek cenzurát gyakorolhassanak s terjesztését bármiképp is nehezítsék.

A néppárt tiltakozása az ellenforradalmiság vádjá ellen.

A keresztényszociális néppárt értekezletet tartott, melyen Halber István indítványára tiltakozott az ellen, hogy felelőtlen tényezők forradalmi vagy éppen ellenforradalmi szervezkedéssel hozzák a pártot kapcsolatba. A párt beilleszkedett a népköztársasági államformába és fölismeri a radikális politikai és gazdasági átalakulás szükségét. Fölvívja a kormányt, hívja össze mielőbb a nemzetgyűlést, hogy a forradalom vívmányait a nemzet törvényes képviselője legalizálhassa.

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
APR 5 1919

UT.

IRTA: CSEHOV ANTAL.

SZMIRNOV Gavrilovics Gleb mérnök megérkezett Gnuszki állomásra. Harmincegyven versztanyi kocsiut volt még hátra addig a helyig, hova birtokot rendezni hívták.

— Mondja kérem, hol kaphatnék postalovakat? — kérdezte a mérnök az állomásfőnöktől.

— Mit? Postalovakat?... Itt ugyan még becsületes kutyákat sem lehet kapni legalább száz versztanyi területen, nemhogy postalovakat... És hova utazik ön?

— Devinkora Csokotov kormányzó birtokára.

— Hová? — ásított az állomásfőnök. — Menjen az állomás mögé, ott néha szoktak lenni falusiak, kik az utasokat elviszik.

A mérnök az állomás mögé került. Hosszas keresés, kérdezősködés és nógatás után talált ott egy értelmű, de barátságatlan képű parasztot. Arca tele volt forradásokkal, ruhája össze-vissza volt rongyolódva, lábán durva bőrcsokort viselt.

— Az ördög tudja, miféle szekér ez! — börmögött a mérnök, amint a szekérre felmászott. — Az ember azt se tudja, hol az eleje és hol a hátulja...

— Hát minek kell azt tudni? Ahol a ló farka, ott az eleje; ahol a nagyságos ur ül, ott a hátulja.

A ló fiatal volt, de rettenetes sovány, szétálló lábakkal. Fülei össze-vissza voltak harapdálva. Mikor a paraszt felült és ráhuzott a kendermadzagból készült ostorral, a gebe csak a fejét rázta; mikor még egyszer végighuzott rajta, a szekér egyet csikordult, a gebe pedig megrázkódott, mintha hideglelés volna; mikor harmadszor végigvert rajta, a szekér megingott; a negyedik ostoresapásnál pedig kimozdult helyéből.

— Így fog ez tartani az egész uton? — kérdezte a mérnök, s abban a pillanatban akkorát döccent a szekér, hogy majd kirázta a lelkét.

— Hájszen... majd csak... odaérünk! — nyugtatta meg a paraszt. — Fiatal a csikó, nagyon gyors... Csak jöjjön egyszer belé, alig bír vele az ember... Gyihó, a fene ett vóna meg!

Mire a szekér kiért az állomás udvarából, bealkonyodott. A szekértől balra végnélküli, homályos, dérral borított pusztaság terült el... A messze távolban, hol az ég a földdel összefolyt, hideg őszi pir ömlött el az égen. Balra az út mellett, a félhomályban bizonytalan árnyak meredeztek, talán szénaboglyák vagy távoli faluk apró házai. Hogy mi volt elől, azt nem láthatta a mérnök, mert a paraszt idomtalan, széles vállá elvette az egész kilátást. Szél nem fújt, de hideg, fagyos idő volt.

— Milyen kihalt hely ez itt! — gondolta a mérnök, amint fölére huzta kabátja gallérját. — Sehol egyetlen tanya, egyetlen fa. Ha valaki megtámadna és kirabolna, senki se tudná meg, még a lövéseket sem hallanák meg... És ez a paraszt sem valami biza-

lomgerjesztő... Micsoda háta van! Hiszen ha ez megkölintaná az embert, vége volna! És milyen állatias, durva, utálatos arc. — Hé atyafi — kérdezte a mérnök — hogy hívnak!?

— Engem? Klimnek.

— Na hát, Klim, milyen világ van erre? Nem veszélyes? Nem bántják itt az embert?

— Nem, Isten őrizz... Ki bán-

taná?

— Jól van, jól, ha nem bántják az embert... De mégis, ha valami előadná magát, hoztam magammal három revolvert — fül lentett a mérnök. — Revolver ellen, ugy-e, mégsem tanácsos tréfálni... Megvédi az embert tiz rabló ellen is.

Besötétült. A szekér kirnygett, nyikorgott, egyet, kettőt döccent és hirtelen balra tért.

— Vajjon hova visz — gondolta a mérnök. — Folyton egyenesen hajtott és most egyszerre balra tért. Valami vad helyre visz a gazember és... és... ott aztán vége!

— Halodé — szolt a szekereshez — azt mondd, hogy itt nem veszélyes az utazás? Kár!... Szerekek rablókkal verekedni... Soványnak, betegesnek látszom, ugy-e, de olyan erős vagyok, mint egy ökör... Egyszer megtámadott három rabló... Mi történt, mit gondolsz? Az egyiket úgy odacsaptam, hogy nyekkent belé és... és, hallod-e, nyomban Istennek ajánlotta lelkét. A másik kettőt Szibériába küldtem kényszermunkára... Hogy lehetek olyan erős, én sem tudom... Egyszer félkézzel fogtam meg egy olyan embert, mint te és... odalapítottam.

Klim hátrafordult, jól megnézte a mérnököt és ráhuzott a lóra.

— Igen ősém — folytatta a mérnök. — Isten őrizzen meg mindenkit, hogy velem legyen baja. Nemesak a rablókat szabadalom össze, hanem a törvény előtt is nagy szavam van... Engem minden bírós és minden kerületi előljáró ismer. Én hatalmas ember vagyok... Ha utazom, a kormányzóság már tudja. Nagyon vigyáznak, nehogy valaki megtámadjon... Az ut mentén szotszokát (rendőr és esendőr) állítanak... Me... e... eg... állj! — ordított rémülten a mérnök. — Hova viszel?

— Hát nem látja? Erdő.

— Ugy van, erdő — gondolta a mérnök. — És én annyira megijedtem. Mégsem jó, hogy ennyire elárulom nyugtalanságomat... Már észrevette, hogy félnék vagyok... Vajjon miért néz vissza folytonosan reám? Bizonyosan rosszban tőri a fejét... Elein te csak lassan hajtott, lépésben és ni, most hogy sietteti. — Halodé, miért hajtod úgy azt a lovat?

— Nem hajszolom én, magától megy úgy... Mikor egyszer bejött, nem lehet azt sehogysem fel tartani, olyan lábai vannak.

— Hazudsz, hé! Látom, hogy hazudsz! Nem ajánlom neked, hogy olyan gyorsan hajts... Állítsd meg azt a lovat egy kicsit... Nem hallod? Állítsd meg!

— Miért?

— Hát azért... mert... mert négy kollégám jön utánam az állomástól. Utól kell érnők minket. Megegyeztünk, hogy találkozzunk ebben az erdőben. Azokkal

szereitek utazni. Mind egészséges, hatalmas emberek... Mindenkiél van egy pár jó pisztoly... Miért nézel mipegyre hátra és miért mozogolod ott úgy, mintha tükön ülnél? Mi? Mi... mit... akarsz... Rajtam semmi néző való nincs... Semmi látványosság nincs rajtam... Vagy talán a revolverek... Jól van, ha akarod, előveszem, megmutatom... Nézd csak...

A mérnök úgy tett, mintha valamit keresgélne zsebében s ebben a pillanatban olyan dolog történt, amire nem számított... Klim hirtelen leugrott a szekérről s négykézláb iramodott a sűrűbe.

— Segítség! — ordított a mérnök. — Segítség! Átkozott, ne vesztisd el az életemet! Segítség!

Gyors lépések zaja, gallyak ropogása hallatszott egy darabig — azután esend lett... A mérnök először megállította a lovat, aztán kényelmesebben helyezkedett el az ülésen és gondolkodni kezdett.

— Elszaladt... megijedt a szamar... Már most mit csináljak? Egyedül nem folytathatom az utazást, mert nem tudom az utat és még azt hinné valaki, hogy elloptam tőle a lovat... Semmi nesz.

— Klim! Klim!

— Klim! — felelt a visszhang. Arra a gondolatra, hogy esetleg egész éjjel itt kell ülnie a sötét erdőben és hallgatnia a farkasok ordítását, a sovány gebe kínos lélegzését, a visszhangot — remegni kezdett s úgy érezte, mintha hideg ráspolylyal simogatnák a hátgerincét.

— Klimuka! — ordított Galambom, Klimuskám, hol vagy!

Két óra hosszat ordított a mérnök s csak mikor egészen rekedtté ordította magát s kezdett beletörödni abba a gondolatba, hogy az erdőben tölti az éjszakát, hozta a szél feléje valami panaszos nyögés hangját.

— Klim! Te vagy az, drágám! Gyere ide!

— Ja... aj... vé... gem... van!

— Hiszen én tréfáltam, kedves Klim. Verjen meg az Isten, ha nem tréfáltam! Hány revolvert mondtam? Nem igaz, csak hazudtam! Légy szives, gyere ide, menjünk tovább! Megfagyok.

Klim, valószínűleg úgy gondolkozva, hogy egy igazi rabló réltűnt volna lovastul-szekerestül kijött az erdőből és bizonytalanul ment a szekér felé.

— Na, mi az, megijedtél! Csak tréfáltam s te megijedtél tolem. Új fel!

— Isten bocsássa meg — mormogott Klim, felehelődve a szekérre. — Ha tudtam volna, még száz rubelért sem indultam volna el. Majd megölt a félelem.

Klim ostorával rácsapott a lóra. A szekér megmozdult. A negyedik ostoresapásnál, mikor a szekér kimozdult a helyéből, a mérnök fölére huzta kabátja gallérját és elszenderedett.

Az út és Klim már nem volt veszélyes.

... Akkoriban...
gényebb és —
legszerencsétlene
dom, sohse volta

Zafirénál...
Mozsár-utcában...
szik, mintha ezz
mondtam volna
időkre nézve ér
zetes. A két név
annak a bizonyo
esait is, amelye
ebédeltem. Ped
mult már, hogy
kosztom éltem.
rosszat, csak e
kovártély dolg
egymástól távol
hája — napaplé
hálószobája —
nünket.

Nem szerete
részleteket, ne
gától értetődik
— belátom —

kell hát magya
aki talán majd
tet. Ez az öreg
hangzatos és bi
csak egy öreg,
cérnek volt a fe
tartója állandó
kívül volt és a
csak négy vag
napon jutott
hogy mint bor
gyen kültelki

Ilyen módon az
nek egész léte
va, a három p
kisebb és reár
szobát laktam.

Köri existenciá
ma már világo
Emlékszem, eg
több, mint hár
kor nem ettem
még ne lehetett
a többi napra?

da tartott fem
afmasajt amely
tam vidéki esa
akiknek szüzie
ta az a tudat,
konuk él a fő

Most már h
igen keveset k
tem a diványo
inkább a pénz
re sem okom,
volt. Néha mé
hetetlen helye
len kis összege
azonban a vis
akármily nagy
napnál tovább
na, mert akk
tökéletescsa hi
takarékosság
nem tudtam l
dig pénz éget
gatott, nyugta
teg voltam, a
tem az utolsó
melynek a má
lett fődöznie.

ság is lehang
rehányást tet
a polgáriasi
miatt nyugtat
lán nem is va

Ah, az volt
se jobb és kü
Mozsár-utca
nyes, mondha
szonyok közt

INDIVIDIVIUM

Vérző ököllel, sirva döngöztük, vijjuk, verjük

Örök-hiába e rémes ködboltot, az én-falat.

Siket echo felel: Magad vagy! Magad!

Jaj, kisértet-arcok az emberi arcok!

Mozog az ajak. Mindnek két, nagy szeme van.

— Az ő szemükkel csak egyszer nézhetném magam!

Mit tükörből látok, nem igazi arcok!

Futnék tőle — én szörnyű varázsszal vert.

Kit kérdezhetnék, Nincs más! Embert, embert!

A esíllagok földén sines senki, senki társ!

Egymásra-hagyattunk az űrben, egy-vérek e földszígeten,

— S nem tudhatom, hogy mit érez a kisgyerekek.

Üres ivorgolyók ürege zár egyenkint.

Gurul velünk, vagy áll. Nagynéha összecseeng.

Mit tudhatunk a szűk sötétbe bennt!

Érthetjük-e rendjét forgágnak, ütközésnek!

Tekéznek-é velünk ismeretlen, nagy kezek!

— S hova ejtenek, ha leejtenek?

KAFKA MARGIT.

A MODEL.

Írta: BRÓDY SÁNDOR.

Mind egészséges,
... Mindenkiél
pisztoly... Miért
hátra és miért
ugy, mintha tü-
... Mi... mit...
tam semmi nézni
Semmi látványos-
... Jól van, ha aka-
megmutatom...

... tett, mintha va-
... zsebében s ebben
... olyan dolog tör-
nem számított...
... leugrott a szeker-
... ab iramodott a sü-

... ordított a mér-
... ég! Átkozott, ne
... életemet! Segit-

... k zaja, gallyak ro-
... tszott egy darabig
... nd lett... A mér-
... negállította a lovat,
... mesőbbben helyezke-
... sen és gondolkodni

... megijedt a
... ár most mit csinál-
... nem folytathatom
... mert nem tudom az
... azt hinné valaki,
... tőle a lovat...

... Klim!

... felelt a visszhang,
... dolatra, hogy eset-
... el itt kell ülnie a
... és hallgatnia a
... fását, a sovány ge-
... zését, a visszhangot
... kezdett s úgy érezte,
... ráspolylal simo-
... gerincét.

... Ka! — ordított. Ga-
... muskám, hol vagy!
... rosszat ordított az
... ak mikor egészen re-
... totta magát s kezdett
... abba a gondolatba,
... lőben tölti az éjsza-
... szel feléje valami pa-
... s hangját.

... Te vagy az, drágám!

... aj... vé... gem...

... én tréfáltam, ked-
... erjen meg az Isten,
... áltam! Hány revol-
... ? Nem igaz, csak ha-
... gy szives, gyere ide,
... yább! Megfagyok.

... színiül egy gondol-
... egy igazi rabló rég
... a Jovastul-szekerestől,
... rdőből és bizonytala-
... szeker felé.

... az, megijedtél? Csak
... te megijedtél tőlem.

... bocássá meg — mor-
... nu, felelhelődve a sze-
... la tudtam volna, meg-
... t nem indultam volna
... egölt a félelem.

... orával rácsapott a ló-
... f megmozdult. A ne-
... storesapásnál, mikor a
... hozdult a helyéből, a
... ére húzta kabátja gal-
... szenderedett.

... Klim már nem volt

... Akkoriban voltam a legsze-
... nyebb és — úgy éreztem — a
... legszerecsényesebb. Ma már tu-
... dom, sohse voltam boldogabb.

... Zafiránál laktam akkor a
... Mozsár-utcában. Nekem úgy tet-
... szik, mintha ezzel mindent meg-
... mondottam volna, ami ezekre az
... időkre nézve érdekes és jelle-
... zes. A két név említésére látom
... annak a bizonyos sajtónak a lika-
... esait is, amelyet ez és ez napon
... ebédtem. Pedig husz éve is el-
... mult már, hogy Rubensnével egy
... kosztón éltem. Ne gondoljanak
... rosszat, csak egy kosztón. Igaz,
... kovártély dolgában se voltunk
... egymástól távol. A Zafirné kony-
... hája — napaplija, szalonja és
... hálószobája — választott el ben-
... nünket.

... Nem szeretem elmondani a
... részleteket, nem érdekesek, ma-
... gától értetődik valamennyi, de
... — belátom — csak nekem. Meg-
... kell hát magyaráznom Zafirné-
... t, aki talán majd mindent megér-
... tet. Ez az öreg asszony, színes,
... hangzatos és büszke neve dacára
... csak egy öreg, nyugalmazott pin-
... cérnek volt a felesége. A ház fő-
... tartója állandóan alkalmazáson
... kívül volt és az egész év alatt
... csak négy vagy öt igen meleg
... napon jutott abba a helyzetbe,
... hogy mint borfiu segítségére le-
... gyen kültelki vendéglősöknek.
... Ilyen módon az éves lakás bérlői-
... nek egész léte ránk volt alapít-
... va, a három nőtestvérré, akik a
... kisebb és reám, aki a nagyobb
... szobát laktam. Hogy az én ak-
... kori egzisztenciám min épült, azt
... ma már világosan nem tudom.
... Emlékszem, egy hóban alig volt
... több, mint három-négy nap, mi-
... kor nem ettem semmit, de ebből
... még ne lehetett egélni és iből telt
... a többi napra? Azt hiszem a esu-
... da tartott fenn és ősszel a birs-
... almasajt amelyet fonszámra kap-
... tam vidéki családom nőtagjaitól,
... akiknek szüziés fantáziáját igat-
... ta az a tudat, hogy egy ifju ro-
... konnk él a fővárosban és küzd.

... Most már bevallhatom, hogy
... igen keveset küzdöttem. Feküd-
... tem a diványon és vártam, leg-
... inkább a pénzes postást, bár er-
... re sem okom, sem jogom nem
... volt. Néha mégis megjött és le-
... hetetlen helyekről hozott lehetet-
... len kis összegeket. Lettek volna
... azonban a viszonyokhoz mérten
... akármily nagy summák is, egy
... napnál tovább nem tartottak vol-
... na, mert akkoriban még teljes
... tökéletesen hiányzott belőlem a
... takarékoság szép tehetsége és
... nem tudtam lefeküdni, valamé-
... dig pénz égette a zsebeimet. Iz-
... gatott, nyugtalan, valósággal be-
... teg voltam, amíg el nem költöt-
... tem az utolsó husz krajcárig,
... melynek a másnap reggelit kel-
... lett főzőznie. Még ez a gondos-
... ság is lehangolt egy kissé, szem-
... rehányást tettem magamnak és
... a polgárius elővigyázatosság
... miatt nyugtatankodtam, hogy ta-
... lán nem is vagyok poéta?

... Ah, az voltam akkoriban, soh-
... se jobb és különb, mint amikor a
... Mozsár-utcában laktunk. Szegé-
... nyec, mondhatnám ordináre yi-
... szonyok közt úgy éreztem, mint-

... ha elátkozott királyfi volték, aki
... tisztá és nemes marad a szenny-
... ben, a nemtelenség közepette. A
... házban tisztelték és elismerték,
... annyit mondhatok. Maga Zafirné
... jobban szeretett, mint az egyet-
... len fiát, aki minden hónapban
... csak egyszer jött haza és akit
... minden hónapban egyszer segí-
... tettem megverni és kidobni. A
... fiatalember nyomdász volt és sok
... beszédű, szajkó, szocialista és
... folyton öreg szüleit airta meg-
... téríteni. Szidta őket, mint a tö-
... két, gorombáskodott velük, a
... miért létét okozták.

... — Mi jogon? Kértelek benne-
... teket, adtam megbízást!

... Zafirné válaszul fazekakat vá-
... gott a szanvedélyes szónokhoz,
... akit temperamentuma tulvit az
... ideális elvek határain. A szegény
... levonta a világi jeleségek leg-
... végső következtetéseit is és még
... azt is szemére hányta az anyjá-
... nak, amiért lenszöke haja és sár-
... ga szempillái vannak. Egyébként
... jó fiu volt, rendkívül sok verést
... kapott és kétszer volt tüdőgyu-
... ladása, egyszer tifusza, amíg én
... ismertem. Az utóbbi esetben, mi-
... vel a kórházban nem vették föl,
... mi ápoltuk; amikor lábadozott,
... én olvastam föl neki, részint az
... új testamentumból, részint az
... öreg Dumas regényeiből. Magába
... is tért, meg is javult és egyszer
... alkonyatkor a belsejét is kitar-
... ta:

... — Szeretnék meghalni — mon-
... dá — hogy megtudjam, mi van,
... de előbb szeretnék megülni vala-
... kit, valami bigot gazembert!

... Méltóztatnak már észrevenni,
... hogy nem valami rendes emberek
... gyűltünk ott össze a kicsiny ud-
... vari lakásban. Pedig álszemérem-
... ből — a sürgőykihordót el is sik-
... kasztottam: Ez az ember több
... hónapon át albéletben bírta a
... Zafir-lak egyik szögletét és ar-
... rólt volt nevezet, hogy nála
... rosszabb lába talán senkinek sem
... volt a lustajárásu Budapesten.
... A világon mindenre volt hiva-
... tottsága, csak mesterségére nem,
... következképp azt kellett foly-
... tatnia. És mivel rendkívül önző
... ember volt panaszai és sóhajai
... elsavanyították körülöttünk a le-
... vegőt, megkeserítették az életün-
... ket.

... Már amennyire hagytuk ma-
... gunkat. De négyünkön nem ve-
... hetett erőt a szomorúság hatal-
... ma, nekünk nyílt az öröm vi-
... rága a penész virágában is és
... még a szélvészek bus harcából is
... kicsendült — és perdült — szá-
... munkra a esárdás. A Rubens-
... lányok között a legidősebb nem
... volt több tizenkilenél, a leg-
... ifjabb pedig tizenhat éves. A szá-
... juk nevetésre állott, úgy szület-
... tek és az apjuk, egy részeges
... szabó, midőn utolsó napjait élte,
... rájuk is kiáltott:

... — Hálátlan rossz leányok, én
... szegvedek, mint egy pék és ti
... nevettek.

... Sirván is nevettek. A szájuk,
... a fogaik, lelkük és alighanem az
... előttük ismeretlen anyja volt az
... oka, aki igen örvendhető, hogy
... egyszerű paraszt szolgáló léte-
... re mesterember vette feleségül. Ha-
... marosan életre hozta három gyer-

... mekét és mosolyogva távozott a
... földről ahol neki — szerinte
... szép, sőt előkelő szerep jutott.
... A lányok akkor nem sirhattak
... utána, most azonban, — különö-
... sen ünnepnapok méla, esendes
... délutánjain — megkönnyezték,
... de hamarosan kacagásra fogták
... a dolgot, amint eszükbe jutott,
... hogy anyjukat Piszke Veronának
... hívták.

... A legkisebbet is Veronikának
... hívták, Piszke Ribizske volt a
... csufneve, a testvérei sokszor fe-
... nyegették is, hogy megeszik. Ami
... engem illet, csakugyan majd
... megettem. Rendkívül kedves és
... bübajos ostoba volt. Őt neveztek
... az ifju festők Rubensnének, mi-
... vel korához képest szokatlanul
... erős, rendkívül rózsaszínű, sző-
... kehaju és feketeszemű volt. Are-
... ra, természet, de lényére nézve is
... hasonlított a nagy festőnek bun-
... dában ábrázolt, mégis oly kevés
... ruházatu feleségéhez. Rendkívül
... élvezte, hogy tetszik és még az
... orrocskája is beleremegett, ami-
... kor valamelyik rajztanár fontos-
... kodó szavakkal dicsérte a vál-
... lait, a derekát. Ő is akárhányszor
... elmondotta:

... — A lábaimnak szép stílusa
... van, egy kissé rokokós, de az jó!
... Tudta ezeket a szavakat, de
... nem értette. A festőkisasszonyok,
... akiknek a rendes, állandó mo-
... dellje volt, magyarázatták neki,
... kitanították, de egyszermind
... agyoncsipkedtek. Dagadt arecal,
... kisírt szemmel duzzogva jött ha-
... za néha.

... — Inkább ülök száz férfinak,
... — mondá — mint egy nőnek.
... Csakhamar ott is hagyta a höl-
... gyeket és átment a férfiosztály-
... ba. A festődiákoknak ült, de csak
... félaktot. Egészen nem, soha!

... Sokszor beszélünk erről — az
... izzóra fűtött kályha világa mel-
... lett — az esti családi tanácsok-
... kon. Ő nem talált volna benne
... semmit, Zafirné pártolta, mert
... így könnyebben mehet férjhez,
... mert a férfiak ilyenek. A két
... testvér csak nevetett:

... — Tedd meg, ha mered, ha
... megteszed, Piszke, többé haza ne
... jöjj.

... Én meg elhalványodtam még
... a gondolatra is, következképp
... megrázó cinizmussal közbevetet-
... tem:

... — Miért ne! Fő a kereset. Ha
... hivatása kívánja. Megtették her-
... cegnők is.

... Reszkettem a pillanattól, ami-
... kor egyszer majd kipirosodva
... fog hazajönni és bevallja, hogy
... megtette. Akkor nekem vége-
... van, akkor én a legnyomorultabb
... ember vagyok a világon, mert
... szeretek egy leányt, aki méltal-
... lan hozzám. És nem vehetem tö-
... bbé feleségül.

... Mert — remélem, természetes-
... nek fogják találni — hogy Ru-
... bensné színtén nőmmé akartam
... tenni, mint ahogy mondani szok-
... ták. Elhatároztam, hogy küzdeni
... fogok érte, kiművelem és fölele-
... lem. Oh, tizennyolc éves balga
... szív, akit egy érzés úgy megnő-
... veszt, ohgy elfoglalod az elme
... helyét is!

... Most töröm a fejem hogy a

... népisme szempontjából megáll-
... pítsam, miből élt a három felnőtt
... leány? Cseresznyéből — a cse-
... resznyeideőkben. Legelőnké-
... ben erre a korra emlékszem visz-
... sza és ez az idő talán legjelleg-
... zetesebb egész életmódjukra néz-
... ve. A szezon gyümölcseiből táp-
... lálkoztak és vízvezeteki vizet it-
... tak rá bőven, de azért nem volt
... oly egészségtől duzzadó három
... leány, mint amilyen volt Veroni-
... ka, Riza és Katharina. Ötösköd-
... ni is a kosztjukhoz képest öltöz-
... ködtek, nyáriás, felselyem, igen
... színes blouseokba; a szoknya,
... hajh, az nagyobbára egy teve-
... szőrszínű és téli maradt.

... Veronak, mert nem nézhet-
... tem, hogy egy gyermeknek való
... napernyővel jár, én vettem egy-
... szer egy felnőtt, igazi napernyőt.

... Reszkettett a haragtól, amikor
... későültem, hogy átnyujtam.

... — Minek néz maga engem? —
... mondá és a haja szinte fölborzo-
... lódott, az égnek állott az izga-
... tottságtól. Olyan piros lett az
... arca, hogy szinte süttött. Én még-
... is fáztam, megijedtem; ilyen a
... férfi.

... Sirva borult a nyakamba:

... — Kegyed meg akar engem
... vesztegetni, meg akar engem ven-
... ni! — szólt, míg a nyakamat el-
... áraszták forró könnyei. Magam
... is sirtam egy kicsinyt, a szívem
... elfacsarodott azon való nagy erő-
... lődésemben, hogy még ne mond-
... jak meg semmit. Ugy véltem,
... hogy nincs jogom szerelemről
... beszélni egy nőnek, akit lakás-
... viszonyai arra kényszerítenek,
... hogy vallomásaimat meghallgas-
... sa és eltérje, akár tetszenek azok
... neki, akár nem.

... Ő józanodott ki hamarabb:
... — Ha napernyő kell nekem,
... vesz a bácsim! — mondá bizo-
... nyos elbizakodottsággal.

... A bácsi! a három árva leányt
... ez kárpótolta apáért, anyáért. Ez
... adott független és szabad életük-
... nek némi patriarehális szint, pre-
... re hivatkozta, ha valaki ban-
... totta őket és erre gondoltak, ha
... a két nagyobbiknak elrongyolott
... a cipője és szép tavaszi napokon
... nem tudtak az utcára kimenni.
... A bácsit tisztelték, — félték és
... szerették; állásbeli ember volt,
... peccsényimó vésnök, kicsiny há-
... za is volt Megyeren — a villa!
... Hozzája nem mehettek, a felesé-
... ge miatt, de nyáron, egypárszor,
... vasárnap ebédeltek vele már.
... Csirkét ettek s Veron a csirkét
... nagyon szerette, különösen ki-
... rántva petrezselyemmel. A bácsi
... fizetett és egy hatos borralalót
... is hagyott. A két idősebbik
... leány, mint fehérvarrónó, több
... tucat zsebkendőt stikkelt neki
... rokonai, szíves szeretetéért.

... Ha nem akarom a tényeket el-
... tagadni, bevallom, hogy a gra-
... veurt magam is kedveltem. Ko-
... moly polgár volt, aki a leányo-
... kat, egyszer, amikor meglátogat-
... ta őket előttem is igen figyel-
... metette az érem utjaira:

... — Becsületesek maradjatok,
... mert ha nem, leveszem a kaze-
... met rólatok. Egy nőnek főke-
... sége a becsület és ha fiatalembe-

4. OLDAL.

rek szavára nem hallgat, mindig jó vége lesz.

A polgár nős és egy kissé koros is volt immár, tehát nem lehetett föltenni, hogy a morált önző célokból diéséri. Rám nem haragudott, sőt diésért, mint művelt embert, aki rosszat bizonyára nem akar. Az akkori eszemmel is láttam, hogy csak azért elnéző irántam, mivel azt akarja, hogy én is jókat mondjak róla a távollétében és segítsek neki, ha Rubensnét tanítja:

— Te meg főképpen jól vigyázz magadra, a véred ugy sem kedvező.

Boldogok voltak, hogy a bácsi ennyire kitüntette őket szeretetével és Rubensné — a gyerek — az ölébe ült, cirógatta:

— Mondja csak édes bácsi, csak parancsoljon nekünk!

A vésnök nem parancsolt, de szigorúan beszélt:

— Aztán — kérdé — voltaképpen mi is vagy te?

— Model, bácsi, model!

— Jól van, értem, model, de az még nem hivatás!

Elmélyedve, busan és haragosan ismételte németül:

— Az mégsem hivatás, egy fiatal nőnek, aki szép és egészséges!

— Hát mit kell tenni, mibe kezdjek? — kérdé Veronika lehangoltan.

— Tanulj varrógépet, cipőelő-részt készíteni, tucatszámra, jól fizetik. Segíts magadon az isten is megsegít.

A két leány elragadtatva ismételte:

— Segíts magadon, az isten is megsegít!

A bácsi aztán elment. Ott maradtunk, ellágyulva és elképedve az ő nagy bölcsességének és tisztességének hatása alatt, leverten és egyszersmind föllekesülve. És félig eltanácskoztunk azon, hogyan szabadítsuk meg Veront a kenyérkeresetétől, a mely nem hivatás.

— Mi kifogunk téged tartani addig, amíg valamit tanulsz! — mondá a két idősebbik, akiket igazában a legkisebb tartott el.

— Legjobb, ha férjhez megy!

— szölt Zafirné, aki szintén beleveggyült a társaságba.

— Férjhez nem megyek! — mondá Rubensné — inkább meghalnék, minthogy a nővéreim előtt férjhez menjek. Azonfelül a férfiak mind önzők.

Reám tekintett. Miért haragszik reám? Nem tudtam elképzelni. Elfordult tőlem, miután egészen a közelembé jött. Több-ször aludt a diványon, a jelenlétben. Mindig rosszkor jöttem, mindig azt mondta: "pardon, kérem, már öltözködni sem lehet!"

Egyszer aztán ő maga szólott, bánja!

Igyekeztem, tőlem telhetőleg, de a kezem reszketett, csakhogy az övé is. Sziszegett és egyszersmind nevetett rajtam.

— Ügyetlen! — mondá — hagyjón el!

Áltunk a gangon szóltanul. Esthomály; mindenki vacsorázott a házbán és az evőeszközök csörmpölésének barátságos hangja töltötte be az udvar esőndjét. A sötétben némán néztük, de, azt hiszem, igen éreztük egymást.

Veronka szölt ingerlékeny, gyerekes hangon:

— Ha én beleugornék a kutba, maga utánam ugrana?

— Igen.

A keze a kezemet kereste:

— Miért nem festő maga! Mindég a maga modelje lennék, senkié másé; magának nem kellene fizetni, úgy ülnék, ahogy akar, maga megfeszítene rólam a Rubensnét, amit mindég próbálnak az ügyetlenek. Csakhogy én nem akarom, hogy nekik sikerüljön. Magának sikerülne és olyan híres lenne, mint a franciák. Tanuljon meg, egy fél év alatt többet tudna, mint valamennyi. Én segítek!

Hirtelen behívták vacsorázni. Turó volt, liptai és — jól emlékszem — keménymag hozzá. Jó izüen ette meg, a szeme is csillogott az élvezettől, amikor evett. Nekem egy kissé fájt, hogy enni tud közvetlenül az első vallomás után. Én nem tudtam volna; igaz, hogy ezen az estén nem is volt mit. Nem is aludtam ezen az éjszakán, kirázott a hideg az éhség és szomjúság miatt. A fogaim is összekoecantak bele és reggelre egészen elaléltam. Másnap ismétlődött a lázas éjjel, ámbár megnyugtattam a fiatal gyomromat. Ah, de a szívem, a szívem, azzal nem tudtam mit csinálni.

Igy gyötrődtem azokon a napokon, amelyek eltartottak heteken és hónapokon át. A leány pedig, ha nem is éppen ugyanilyen, de igen hasonló gyötrelmeket állhatott ki; reszketünk egy másért, de féltük az istent, a törvényt, a társadalmi szokásokat, a bácsit, aki mind süröbben kezdte gyakorolni gyámi kötelességeit. Söt egy napon a modellésről egyszersüen eltöltötte Rubensnét.

— Az nem állás, — mondá — a festők pedig mind erkölestelen gazemberek. Én vagyok az egyetlen rokonod és ezennel letiltalak, nehogy többé egygyel is szóba állj!

Szegény kis Veronika védte magát, barátait, akiket kedvelt, mert diésérték, mert bolondoztak vele, beleavatták pletykáikba, felöltöztették bársony és selyem kosztümökbe és pénz adtak neki azért, mert bámulatni engedte magát. Sirva vált meg tölük, de maga is belátta:

— Belátom magam is, hogy egy komoly nőnek nem hivatás.

— És aztán mit csinál, ha

megöregszel? — vetette közbe a bácsi.

— Különösen ha megöregszem! motyogta Veron, mereven, értelmetlenül nézve a kék szemével, mint egy őz, amikor ráfogják az elötte még ismeretlen alakú, gyilkos puskaesövet.

Beleegyezett és mi is beláttuk.

Ettől fogva mind állás és hivatás után nézett. A bácsi hol ide, hol oda parancsolta, nagyon sokat ebédelt a városban, a bácsival, levest, hust, tészta és gyümölcsöt is. Tölünk kezdett elidegenedni, velem nem beszélhetett többé; hogy a szemei meg ne teljenek könnyel. Sokszor meg ingerült és gögös volt velem szemben; szidott, hogy ha ő elpusztul, én leszek az oka.

Egyszer feltünő későn és új kalapban jött haza. Mindég piros ajka kékesfehér, esengő hangja rekedt. A ház előtt ögyelegttem, azt hiszem, vártam reá. Bevont a kapu alá és ott hirtelen lehajolt, megcsókolta kezemet:

— Ne szeressen többé engem!

— mondá alig hallhatóan.

Majd, csaknem kiabálva hozzátette:

— A bácsi a gazember és nem a festők!

Aztán nemsokára Rubensné ült modelt egész aktának is. Meghallottam, maga mondta:

— Nem bánom, úgy fessenek, ahogy akarnak!

Én pedig kora hajnalban, egy hallgatag hordár kíséretében hagytam el a mozsár-utcai Zafir-lakot. Az ajkaim hangtalanul mozogtak, ami föltűnt a hordárnak is.

— Imádkozni tetszik?

— Nem, átkozódok! Gyalázatos, erkölestelen fészek volt ez; örülök, hogy megszabadultam tőle.

Szitkokat — és csókokat — szörtam vissza a régi rongyos ház felé, amelynek most szeretnék leborulni a helyére, de nincs meg többé a helye sem és mindhiába keresem. A Rubensné fehér lábainak nyomát befújta egy elementum, sem nem homok, sem nem por, nem hó és nem füst, hanem mind, ami benne van ebben az egy szöban — Pest.

A CUKOR A LEGHASZNOSABB TÁPLÁLÉK

Az emberi testnek mire van szüksége, hogy éljen? Egy kis zsiradékra, nitrogénra, sóra, cukorra és sok vízre; a víz, amit egy-egy ember naponként elfogyaszt (nem csupán ital, de étel alakjában is), átlag három óhazai liter. Ezekből az anyagokból választják ki belső részeink azokat a nedveket, amelyek táplálnak bennünket.

A víz után legnagyobb mennyiségben fogyasztjuk azokat az anyagokat, amelyből cukrot kap a szervezetünk; a naponként fogyasztott cukor mennyisége könnyen fokozható egészen harmadfél kilogrammig és szerencsés az az ember, akinek belső részei minél több cukrot föl tudnak dolgozni. A cukor ugyanis az erő, az energia forrása, izmaink mozgatója és szellemi képességeink fokozója, erősíti a szívet és a tüdőt. A tudósok ezt már megállapították, de tudják a tudósokon kívül a japánok is, akik az oroszokkal vívott háborújuk előtt 1903-ban egyszerűen tizenöt-szörannyi cukrot vásároltak Oroszországtól, mint 1902-ben,

Ujabban a cukor különféle formáit állatok táplálására és hizlalására is használják, s az eredmény, amelyet úgy az állatok erejének, mint az állatok súlyának fokozásával elérnek, egyszerűen csodás.

Az izomeró táplálásában 1 kgr. cukor annyit ér, mint 3 és fél kgr. hus vagy 12 kgr. főzelék.

Ha szervezetünk a táplálék alakjában elköltött cukrot nem tudja, vagy csak részben tudja földolgozni, ebből nagy baj származik: ez a cukorbetegség. Ha ez a baj el nem mulik: az ember elpusztul; az ember hiába eszik akármennyit, egyre soványodik, fogy (mert cukor nélkül nem szívódik föl a vérbe a táplálék) s mindenféle betegségnek (tuberkulózisnak, tüdő gyulladásnak stbinek) kész zsákmánya a cukor beteg ember.

A cukrot persze nem csupán cukor alakjában vesszük magunkhoz; igen sok cukor van a tejben, gyümölcsben, főzelékfélében s a burgonyában is. Maga a cukor is növényi anyagokból

készül. A cukornád 40 százalék cukrot tartalmaz.

Már az ókorban természetették Indiában és Mezopotámiában a cukornádat, de azért a cukorfogyasztás nem volt általános.

A XV. században a velencei cukorkereskedők még 200 koronáért mérték a cukor kilóját, s még száz évvel ezelőtt is öt-hat korona volt a cukor fontja. A cukor ára a felére szállott le, mikor 1812-ben a franciák megkezdtek a répacukor gyártását. Igaz ugyan, hogy a répa csak 15 százalék cukrot tartalmaz, de Európában is termelhető. Ugyszólván minden növényi anyagból tudnak már cukrot előállítani, sőt még fahéjból, korhadt deszkákból és rongyból is. A szakkarin, mely hatvanszorta édesebb, mint a cukor, s amelyet az élelmiszer iparban használnak is cukor helyett nem cukor, nincs semmi tápláló ereje, sőt gyakran ártalmas is; a szakkarin szénből való vegyi-készítmény.

A cukor-fogyasztás egyre álta-

lánosabbá válik a civilizált népeknél; minél gazdagabb és minél erősebb valamely nép, annál több cukrot fogyaszt, az angol ember évenként átlag 44 kilót (mert sok teát iszik), az amerikai 27, a svájci 24, a német 144 a francia 12, a belga 11, az osztrák és magyar 8, az orosz 7, a török 3 és az olasz 2 kilogrammot.

A cukornak legismertebb formája Amerikában a nád-cukor, a többi kontinenseken pedig a répa-cukor. Ismeretes még a tej-cukor is, amelyet főképpen gyógy szerek készítéséhez használnak. Hasonlóképpen gyógyszerek és főképpen a pezsgő készítéséhez használják a kandi-cukrot. Ujabban nagy szerepe van az élelmiszerek és gyógy-szerek kémiajában a szőlő-cukornak is.

Egyéb anyagokból még nem gyártanak cukrot s legfölebb csak kísérletezőképpen. A gyümölcsök közül legnagyobb a cukortartalma a banánnak, amely a legerősebb és legszebb szerencsen néptörzseknek kizárólagos eledele.

ne bázisa annak az új pártalakulásnak, a
Imre nézetek. — ez a gondolatokról lehet-
tatom, a nemzeti javán munkálkodó Káldos
a nagy államférfiu, kitünő és érdemes ba-
nézetem csak vizsgálja a volt pártvezér.
Nem titkolom, — sőt bevallom, hogy
anyagi hasznót tudja magának biztosítani.
bele tudja találni és abból a kelte értéket
nemzet ebbé a helyzetbe magát végletesen
és az leszen a böcs politikai, ha a magyar
get a monarchoikus egyseggel szemben —
A magyar nemzetnek vannak kötelessé-
ki abból a Rodostóból!

„Ez, kérem, határozottan ez olvasando
na szempontjából is.”

ki — és ez: kivánatos, ez lehetséges a koro-
tées, közgazdasági érdekei egyenlítőndök
külső érdekek, hanem a két állam ellen-
ban, az is bizonyos, hogy itt nem hadügyi és
celjából való feloldozása kerülendő. Azon-
kockázatát és a személyes egyenlítés
melyeknek a politikai küzdelemben való
szag egysege és szétválászatlanlansága, a
lem, az állami nyelv, az állami hitel, az or-
javak és érdekek, aminek a nemzeti véde-
meggyőződés, hogy vannak nagy nemzeti
ellenzéki politikában is kialakuljon az a

ni semmi gyakorlati eredménnyel nem jár,
— de itt, a sorok közül is világosan kiolvas-
ható a brosurában az a tanulság, mely sze-
rint a nagy államférfiu föladat éppen az,
hogy egy olyan parlamenti többség és párt
hozzászék létre, amely egyfelől a korona,
másfelől a magyar nép valódi többségének
bizalmát bírja.”

„A siker — szerény vélekedésünk sze-
rint — attól függ, hogy lehet-e összeegyez-
tetni Magyarországnak és Ausztriának,
mint egymástól teljesen független két ál-
lammak jogi álláspontját azzal a tényleges
állapottal, hogy végre is ez a két állam
egy uralkodó alatt él, a pragmatika szank-
ció beláthatatlan időre nyuló védelmi és
dnaszövetséget létesített közöttünk és a na-
gyobb állami alakulásokat kívánó modern
politikai világfelfogás és a közös uralkodó
egyaránt megkövetelik ugy a védelemnek
s a külügyeknek egyforma irányelvek sze-
rint való intézését, mint bizonyos közös uton
való haladást a közgazdasági politikában.”

„És éppen ez vezet el bennünket Ro-
dostóba. Éppen ez!”

„Mert való igaz, hogy a nemzeti érde-
kek védelme megköveteli azt, hogy a nem-
zeti köztudatban és a politikában, főként az

Végül, ugy történt csakugyan, ahogy
Torday számította: teljes lett a felfordulás.
Mindegy hatvanan léptek ki a pártból

A DIADAL

IX.

„Káldos Imre, — írták, jól értesült
forrásból, ismét a lapok, — azonosítja ma-
gat a brosurá tartalmával, de Torday Dé-
nes tiltakozik ellene s a két vezető politikus
minden érintkezést beszüntetett egymás-
sal. A pártkörből mindketten kiléptek.”

— írták a lapok, — de Torday Dénes azo-
nosítja magát a brosurá tartalmával s ő áll
a mozgalmam élére.”

„Káldos Imre nem akar színt vallani,
Akadtk Rodostóiak a lapok között is.

A sajtó is kénytelen volt állást foglal-
ni. Akadtk Rodostóiak, igen is, visszútki...
pával visszútk, végig a Dunán, fejedelmi pom-
s imen, le, végig a Dunán, fejedelmi pom-
szurotyt szegzini a nemzet jogai ellen!
Kassáról a székesfehérvárosba (lassuk ki mer-
nülást... a szent halmakat felhozzuk
ték a rodostói mozgalmat, terveztek a vo-
Es akadtk, akik már szervezni kezd-
a fiatalok, a rodostóiak.
fortennetűjöt nem hagyjuk! — lázongtak

s akik maradtak, két csoportba szakadtak
azok is: a rodostóiak és a kassaiak.

Jellemző: mind a két csoport szentül
meg volt győződve, hogy Káldos is velük
van, Torday is velük van.

... Pénteken este Káldos Imre telefo-
non intézett kérdést Tordayhoz: mit csinál-
lunk?

— En már megcsináltam, — válaszolt
Torday.

Vasárnap reggel hozta egy bécsi nagy
lap a válságdöntő Torday-interjut, az em-
lékezetes karácsonyi cikket.

„Azt hiszem, — nyilatkozott Torday
Dénes, — kitünő és érdemes barátom, poli-
tikában ezután is vezérem, a nemzet javán
munkálló nagy államférfiu, Káldos Imre
gondolkodásával is találkozom, azt állítván,
hogy Bezdédy Mihály ur költői szavait,
hogy ugy mondjam allegoriáit félreértik el-
lencünk, de félreérti a nemzet is, ha abban
forradalmi tendenciákat vél találhatni.

Az említett szerző, Bezdédy Mihály ur
költői hasonlatainak politikai értelme ré-
szint világosabb magyarázatra, részint kie-
gészítésre szorul. Nevezett szerzőt elragad-
ta, tagadhatatlan tehetsége ellenére is, va-
lami, amit bizonyos elnézéssel honfiai elke-

A BETÖRŐ.

IRTA: BIRÓ LAJÓS.

d egészséges,
Mindenkiél
oly... Miért
tra és miért
mintha tü-
... mit...
semmi nézni
mi látványos-
Vagy talán
van, ha aka-
gmutatam...

tt, mintha va-
bében s ebben
a dolog tör-
számított...
rott a szekér-
amodott a sü-

rdított a mér-
Átkozott, ne
emef! Segit-

a, gallyak ro-
egy darabig
tt... A mér-
litotta a lovat,
sebben helyezke-
és gondolkodni

megijedt a
ost mit csinál-
folytathatom
nem tudom az
hinné valaki,
a lovat...

lt a visszhang.
tra, hogy eset-
t kell ülnie a
hallgatnia a
a sovány ge-
a visszhangot
t s úgy érezte,
polylyal simo-
cét.

— ordított. Ga-
ám, hol vagy!
at ordított
kor egészen re-
nagát s kezdett
a gondolatba,
tölti az éjsza-
eléje valami pa-
ngját.
gy az, drágám!

wé... gem...

tréfáltam, ked-
t meg az Isten,
n! Hány revol-
n igaz, csak ha-
tives, gyere ide,
Megfagyok.
leg úgy gondol-
igazi rabló rég
astul-szekerestől,
l és bizonytala-
ér felé.
megijedtél? Csak
megijedtél tőlem.

ssa meg — mor-
lehelődve a sze-
dta volna, még
a indultam volna
a félelem.
l rácsapott a ló-
gmozdult. A ne-
páznál, mikor a
t a helyéből, a
uzta kabátja gal-
eredett.

m már nem volt

GÁBOR, az unokatestvérem,
akkor a huszonnyolcadik
évében járt. Szép volt, mint egy
fiatal isten és rossz, mint egy
öreg ördög. Én — husz éves le-
gényke — elbűvölve bámultam
fel rá.

Egy májusi délután, egy na-
pos, világos, ragyogó és illatos
tavaszi délután karon fogott és
sétálni vitt. Mennem kellett és
hallgatnom kellett. Ha nagyon
el volt foglalva a gondolataival,
ha — amint mondani szokás —
nagyon tele volt a lelke, akkor
így szokott magával ragadni,
hogy hallgassak és álmélkodjam.

— Fiaeskám, kiesi fiaeskám, —
mondta — tudod-e, hová készü-
lök én ma délután? Tudod-e,
miért vettem fel a leghódítóbb
mellényemet és a legképrázato-
sabb nyakkendőmet? Tudod-e,
miért vagyok büszkén férfias és
és tisztára borotvált, gyöngéden
epekedő és hullámosan friziro-
zott? Mert Reiner Magdához me-
gyek. Tudod-e, fiaeskám, kiesoda
Reiner Magda? Reiner Gáspár
egyetlen leánya. Tudod-e, micso-
da Reiner Gáspár? Pénz. Egy
millió, két millió, sok millió...
Tudod-e, mit értek ezek iránt a
milliók iránt? Olthatatlan szerel-
met. És tudod-e, mit értek Reiner
Magda iránt... No, nem épen ki-
nos utálatot, csak némi idegen-
kedést, valami enyhe visszataszi-
tást. Ne gondold ám, hogy utá-
tos és rut nő. Nem, oh nem.

Kedves, finom, művelt nőeske,
nemes jóízű és előkelő gondol-
kozású. Nem is nyomorék. Csak
egy szárnalmas, kis barnabőrű so-
ványság, egy sápadt és szeplős
kis véznaság. Nem kell nekem,
— az az egész, hogy nem kell
nekem. Mégis hozzá indulok most
— mert milliói vannak és mert
én meg kellek neki. Kellek, oh
fiaeskám, nyugodt lehetsz, én na-
gyon kellek neki. Négy hónappal
ezelőtt, mikor már éreztem köze-
ledni a nagy bajokat és amikor
már láttam, hogy nemsokára el
kell indulnom egy ilyenféle utra,
először is nála tettem kísérletet
minden gazdag leányok között.
Táncoltam vele és egy pár jó
szót mondtam neki. Fiaeskám,
mikor egy óra múlva gyöngén és
halkan megszorítottam a karját,
már visszazoritotta... Már kel-
lettem neki és azóta, — azóta
áttűzesedett a nagy szerelem tü-
zétől a szegény, sovány kis bar-
na leány. Ez a leány általam ki-
vánt asszonnyá lenni. Legyen meg
hát az ő akarata. Eleget várt,
eleget epekedett. Megzavarodott
és kínlódtott a kis lány, nem ér-
tette, miért késiekedem, miért
várok, mikor ő már magától haj-
lik felém és minden mozdulatával
megmutatja, hogy csak ki kell
nyitnom a karomat és ő rám om-
lik... De én vártam. Mire vár-
tam, fiaeskám? Arra vártam,
hogy kénytelen legyen magam-
hoz huzni. Hogy ne legyen más
utam. Hogy a torkomon legyen
a kés. És most rajta van, fiaes-
kám. A legnagyobb mértékben
rajta van. Péreceim is alig vannak
veszíteni valók. Négy órákor fel-
megyek a Reiner-palotába és öt
órákor úgy kell lejönnöm, mint

a Reiner Magda völegénye. Kü-
lönben emberhalál lesz. Látod,
négy éve, hogy nagykoru vagyok.
Ez alatt a négy év alatt elköltöt-
tem az anyai örökségemet, azu-
tán az apai örökségemet. De szé-
pen éltem. És még fiatal vagyok.
A kis sovány leány még egészen
jó állapotban kap meg. És iga-
zán olesón jut hozzám. Egy-két
millió nem nagy ár értem. Ugye
nem nagy ár?

Most először mertem megszól-
alni:

— Gábor, — mondtam — bor-
zasztóan beszélsz.

— Miért, fiaeskám? Utálatos,
hogy magammal kereskedem?
Csak nem lövöm magamat föbe?
Magával kereskedik a színész is.
És minden leány... Az eszével
kereskedik az író; sőt a szívvel,
a legszentebb és legszemérmesebb
álmaival. Nekem simes semmim.
Magamat kell eladnom. Mihelyt
ezt elismered, rögtön el kell is-
merned azt is, hogy az a néhány
millió nem nagy ár értem. Sőt:
nem is vagyok vele megfizetve.
Ne is gondold, hogy úgy tekin-
tem, mintha egészen megvásárol-
tak volna. Nem. A kis soványból
asszony lesz, sőt egészen boldog
asszony lesz, de nekem azért meg-
marad a szabadságom nagyobbik
fele.

— Hogyan? Hogy érted ezt?

— Hogy értem ezt? Oh, de os-
toba vagy, édes jó fiaeskám. De
ostoba vagy.

Körülnézett; a gyalogjáró tul-
só oldalán egy pirosbluzos, szöke-
haju nő ment. A ruhája, a haja
és a kalapja viritott és kiabált.

— Nézz csak oda, — mondta
Gábor — arra a nőre; ha jól lá-
tom, azok közül való, akik soha-
sem halnak meg, hanem mindig
megadják magukat. Hát figyelj
ide, fiaeskám, mindjárt meglá-

tot, hogy értem én a szabadsá-
gom megmaradását. Most én
mindjárt itthagylak. Átmegyek
ahhoz a pirosbluzoshoz. Megszól-
litom és hazakísérem. Most fél-
három. Háromnegydel négykor az
ő lakásáról indulok majd el, hogy
a Reiner Magda kezét megkér-
jem.

— Gábor! Gábor!

Szinte sirtam az irtózáttól.

— Szerzusz — mondta Gábor.

Várj rám a Nápoly kávéházban.

— Gábor, maradj itt!

Gábor ekkor rám nézett; a pil-
lantása esufolódó, keserű és ho-
mályos volt.

Ellenállhatatlan szükségét ér-
zem, — mondta — hogy megesa-
jam a jövődöbeli feleségemet.

Átment a tulsó oldalra, meg-
szólította a pirosbluzost, hozzá-
esatlakozott és eltűnt vele a leg-
közelebbi utasarkon. Elkiesered-
ve bámultam utána. Nekem fájt
a sorsa és kinosan visszahökken-
tettem a cinizmusa. A felindultsá-
gom azután nagynehezen leesilla-
podott és erre a bántó, rut, ke-
gyetlen, piszkos cinizmusra azt
a magyarázatot találtam hogy
Gábor maga is érzi, milyen mélt-
atlan hozzá az, amit eszelepszik
és önmagát akarja kizozni azzal,
hogy ha már belemegy egy tisz-
talan és méltatlan dologba, ak-
kor egészen lealjasítja magát. A
magautálás vezeklés ezért a
bűnért, amit egy ártatlan lé-
nyon el készöl követni.

Később bementem a Nápoly-
kávéházba és leültem az ablak
mellé. Vártam, mikor jön meg
Gábor, az arcán a hódító gög-
jével.

Félöt után pár perccel megjé-
lent az ablak előtt az utcán. In-
tett, hogy menjek ki. Sietve ug-
rottam fel és kimentem. A ka-
romba füzte a karját. És a karja

remegett. Bánéztam az arcára. Az
arcra fakó volt és a szeméi elho-
mályosodottan hunyorogtak.

— Mi történt? — kérdeztem.

— Ez történt, fiaeskám. Fel-
mentem Reiner Magdához. A kis
leány kipirosodott arcával jött
elém, ha a karomat kinyitom,
mindjárt beledől. De én nem siet-
tem. Leültem. Beszélgettem. Tíz
pere múlva azt gondoltam: no,
most már hozzáfoghatunk. Ekkor
közelebb húzódtam hozzá; láttam
rajta, hogy remeg a boldogság-
tól. Beszélni kezdtem... Ekkor
fölnézett... az arcába nézett...
a kipirosodott, boldog kis szept-
lős arc egyszerre eltört...
egy borzasztó undor ereszkedett
rá... ijedt utálattal néz... és
az undorodástól borzongva elhu-
zódik tőlem. "Magda!" mondom
"mi az?" Nem válaszol, csak
undorodva néz rám. Felugrok. A
nagy tükrör elé megyek. Előre-
hajlok. Belenézek. Hát a gallé-
romon, ezen a szép, fehér tiszta
inggaléromon egy nagy, kövér,
fekete poloska mászik... Ahogy
ott álltam a tükör előtt, előre
dőlve, belehajolva, majdnem be-
leestem. Láttam a tükörben, ho-
gyan lesz egyszerre szürke az ar-
com. Ránéztem a leányra. Az a
diványsarokban összekuporodva,
ijedten és reszkette néz rám.

"Higgadtak kell lenned" gon-
doltam ebben a pillanatban.
"Okosan kell eszelekedned." És
rettenetes erőfeszítéssel kihajot-
tam az agyamból a zavarodott-
ságot és a félelmet és gondol-
kozni kezdtem. És ekkor láttam
csak, mennyire el vagyok veszve.
Mindez két másodperc alatt tör-
tént; rendbeszedtem a gondola-
táimat, megállapítottam, hogy
ezt a szörnyű férgyet a pirosbluzos
nő szennyes lakásáról hoztam
magammal, megállapítottam, —
minden el van veszve. Mit csi-
náltál volna te, fiaeskám? Azt
hiszed van mozdulat, amellyel
egy fehér jávortás, atlaszbroká-
tos, selyemszönyeges leányszobá-
ban egy poloskát lerázhatsz magá-
ról az ember? Hogyan? Hová?
Minek? És azt hiszed, hogy utána
lehet még egy barna, sovány kis
szeptlős leányt magadhöz vonni
és a melledre szoritani? Haj,
fiam, az a lány általam kívánt
asszonnyá lenni; de ha ezentul
az arcomat, ezt a simára borot-
vált, fehér arcomat meglátja,
mindig azt fogja gondolni: há-
rom ujjnyira alatta hogyan má-
szott a... És tudod-e fiam, hogy
akkor még azt is éreztem, hogy
le vagyok leplezve. A lány, ahogy
ott a diványa sarkában didergett
az utálattól, éppen ez által a hir-
telen rájött utálat által felismerte
bennem a rablót. A szegény, a
piszkos, a szennyes, a zsákmányo-
lásra induló szegénységet. A po-
loska megmutatta neki, hogy be-
törő vagyok. Mindezt fiaeskám,
én három másodperc alatt elgon-
doltam ott. És egy szót se szól-
tam tovább, rá se néztem még
egyszer a lányra, megfordultam
és eljöttem.

...A Gábor hangjában a nagy
felindulás láza reszkettett. Estele-
dett. A karja remegett a karom-
ban és az én karom is remegett,

FÉLTIZENKETTŐ

Féltizenkettő. Messze-messze
A piacunkon szines árnyak.
Vörös napernyők. Lila foltok.
Kisvárosi arany-vasárnap.

Mint déli álmok, délibábok
Ugy lengenek sután repülve
A nyári aszfalt szürke csikján
A 36° Reaunure-be.

A sáfrányszínű sugaraktól
Lankadt lelkem halálra ernyedt,
Mégis sietnek. Hova szállnak?
Uri, szagos misére mennek.

Az istenük már várja őket
Szagosan és aranyba fogva —
Öreg, naiv vidéki isten —
Ugy ül, mint egy piperebolta.

Ők meg nevetnek, integetnek
A hűvös templom hívós öblén
És muzsikál és orgonázik
A zene, ima és a tömjén.

KÖSZTOLÁNYI DEZSŐ.

HERÓDIÁS.

REGÉNY, — IRTA: GUSTAVE FLAUBERT.

Az asszony tekintetével védelmet keresett a körülállók között. A farizeusok képmutató hada földre segezte szemeit. A saduceusok elfordíták fejüket, attól tartván, megsértik a Proconsult. Antipas majd belehalt.

A hang erősödött, fejlődött, mint a mennydörgés robaja, úgy dübörgött és a hegyek viszhanga visszavervén, Machaerusra megsokszorozott erővel csapott le.

— "Hullj porba, leánya Babylonnak! Őrlesd meg a lisztet! Vedd le övedet, oldd meg saruidat, gyürd fel ruhádat, menj át a folyóknak vizeken, a te szégyenedet felfedik, a te gyalázatodat kiderítik! Az Örökkönvaló kiirtja a te vétkeidnek büzt! Átkozott, átkozott asszony! Dögölj meg, miként az eb!"

A csapóajtó lezárult.

Mannaej meg akarja fojtani Jochanánt.

Herodiás eltűnt.

A farizeusok fel voltak háborodva, Antipas, köztük állva, mentegette magát.

— Igaz, igaz — mondta Eleázár — nőül kell venni a testvér feleségét, de Herodiás nem volt még özvegy, sőt gyermeke is volt, ami már kiátkozást von maga után.

— Tévedsz! tévedsz! — kiáltott közbe a saduceus Jónáthán. — A törvény elítéli az ily házasságokat, de nem tiltja meg hátróztatlan.

— Mindegy. Velem szemben nagyon igazságtalanok — mondta Antipas — mert hiszen Absolon atyja feleségeivel hált, Juda a menyével, Ammon a hugával, Lót a leányaival.

Aulus, ki eddig aludt, most újra megjelent.

Mikor előadták neki az ügyet, a tetrárka pártjára állott. Efféle ostobaságok miatt nem kell feszélyeztetnie magát és nagyokat kacagott a papok dörgáló beszédén és Jochanán dühöngésén.

Herodiás az előcsarnokban állva, hallotta és feléje fordult.

— Nines igazad, ó uram. Azt parancsolja a népnek, hogy tagadja meg az adót.

— Igaz volna ez? — kérdezte azonnal a publikánus.

A válaszok általában igenlők valának. A tetrárka is megerősítette őket.

Vitellius azt vélte, a fogoly elmenekülhet; s mivel Antipas viselkedése gyanusnak tetszett, a kapukhoz őrköt állított; valamint a falak hosszaf és az udvarba is.

Azután szobái felé ment. A papok vitatkozásai oda is követték.

A nélkül, hogy az áldozatok kezelésének kérdését érintették volna, mindegyikük feltárta a maga sérelmeit.

Valamennyi Vitellius ostromolta; elküldte őket.

Jónáthán is távozott, mikor egy fülkében Antipast vette észre, aki egy hosszú haju, fehér ruhás férfival, egy esszéussal beszél.

Egy gondolat vigasztalta meg a tetrárkát. Jochanan most már nem ő tőle függött, a rómaiak vették magukra dolgát.

Mily megkönnyebbülés! Fánuel akkor ott járt fel-alá az udvarban.

A tetrárka magához intette és a katonákra mutatva, így szólt:

— Ők az erősebbek! nem tudom kiszabadítani! nem az én hibám!

Az udvar üres volt.

A rabszolgák nyugodni tértek. Az égbolt vörösségéről, mely lángba borította a látóhatárt, a legesekélyebb függőleges tárgyak is feketén váltak le. Antipas még megkülönböztethette a sótelepeket a Holt-tenger másik végén, de az arab sátrakat már nem látta. Bizonyára elvonultak onnan.

A hold felkelt. A tetrárka szívére nyugalom ereszkedett.

Fánuel lesujtva állt előtte, fejét mellére hajtva. Végre belekezdett, hogy elbeszélje azt, ami mondanivalója volt.

A hónap kezdete óta vizsgálja az égboltozaton, hajnal előtti időben, a Perseus-csoportozatot, mely a zenithen van most. Agalah alig mutatkozott, Algol kisebb fényvel világított, Mira-Coeli eltűnt; ebből egy kiváló ember halálára következtetett, még ma éjjel Machaerusban.

Ki lesz az?

Vitellius jól őrzik. Jochanant nem fogják kivégezni.

— Tehát én volnék? — gondolta a tetrárka.

Talán az arabok visszajönnének? A Proconsul fölfedezné a a parthusokkal való összeköttetését? A papokat jeruzsálemi orgyilkosok kísérték; köpenyük alatt tört hordoztak azok, és a tetrárka nem kételkedett Fánuel tudományában.

Az a gondolata támadt, hogy Herodiáshoz menekül. Pedig gyűlölte az asszonyt. Azonban ez bátorságot öntött lelkébe, s még nem szakadt el minden fonála annak a varázsnak, melylyel a tetrárkát körülfonta.

Mikor szobájába lépett, porfir-medencében fahéj füstölgött és porok, kenetek, fellegekhez hasonló szövetek, pehelynél könnyebb esipkék voltak szanaszét szórva.

Antipas nem mondta el Fánuel jóslatát: sem azt, hogy fél a zsidóktól s araboktól; Herodiás gyávasággal vádolta volna. Csak a rómaiakról beszélt; Vitellius nem avatta bele katonai terveibe. Ugy vélte, hogy a Proconsul barátja Caiusnak, kit Agrippa megmegeglátogat; s akkor tán száműzetésbe küldik, vagy talán megfojtatják.

Herodiás megvető türelemmel igyekezett meggyőzni e kételyek alaptalanságáról a tetrárkát. Végre egy kis szekrényből egy különös érmet vont elő, melyet Tiberius arca díszített. Ez elégséges volt arra, hogy a lietorok előtte elsápadjanak s a vádak róla visszapattanjanak.

Antipas, a hálától meghatva,

kérdezte tőle, honnan szerezte az érmet?

— Kaptam — válaszol az asszony.

Egy szemben fekvő ajtónyílásból meztelen kar nyult elő, egy ifju, egy gyönyörű kar, melyet mintha Polykletes faragott volna ki elefántesontból.

Kissé ügyetlenül, de mégis bájosan evezett a levegőben, hogy elérjen egy tunikát, melyet itt benn feledett a falon.

Egy vén asszony óvatosan elrejtette ezt a kart, a függőnyt elébe huzván.

A tetrárka lelkében valami olyan emlék maradt vissza, melyről nem tudott számot adni magának.

— Tíed ez a rabszolgaleány? — Mit érdekel? — felelt Herodiás.

II.

A vendégek megtöltötték az étkező-termet.

E teremnek három hajója volt, mint a bazilikáknak; a hajókat vörös szantálfa-oszlopok választották el egymástól, melyeken bronzból öntött, domborművekkel ékesített oszlopfejek ültek. Két ablakkal ellátott galéria sorakozott ehhez s egy harmadik, filigrán, arannyal díszített, homorodott a háttérben egy óriási bolthajtással szemben, mely a másik végén tárult a néző elé.

A hajó teljes hosszában sorakozó asztalokon égő kandeláberrek tüzbokrokat alkottak; a színes agyagból készült serlegek és réztálak, fehér hótornyok, szőlőhalmazok között, de a vörös világosság fokozatosan csökken a mennyezet magassága miatt és a teremben fényes pontok ragyogtak, mint a csillagok éjszaka a lombozaton át. A legnagyobb ajtón keresztül fáklyákat lehetett látni a házak terraszain; mivel Antipas megtisztelte barátait, népet s mindazokat, akik hozzá eljöttek.

Rabszolgák jártak körben, fűgén, mint a kutyák, lábukon nemez-saruval, tálakkal kezükben.

A proconsuli asztal az aranyozott tribün alatt, egy szikomorfadeszkából ácsolt emelvényen állott. Babyloni szőnyegek zárták mintegy kisebb fülkébe.

Három elefántesont-ágyon — egy az asztal végén, kettő az oldalakon — feküdtek Vitellius, fia és Antipas; a Proconsul az ajtóhoz volt közel, Aulus tőle jobbra, a tetrárka a közepén.

Sulyos, fekete köpenyt viselt, melynek alapszöveve eltűnt a sok színű dísz alatt. Area ki volt festve, szakálla legyezőalakra fésülve, azur-por esillogott hajában, melyet drágaköves diadém szorított.

Vitellius bibor kardszíjjat hordott, mely a mellén át gyoles tőgáját övezte.

Aulus hátára vetette ibolyaszín selyemből készült, ezüsttel szegélyezett ruhájának ujjait. Hajának egy-egy fűrt sora emelteként következett egymásra; zafir nyaklánc lógott mellére,

mely húsos és fehér volt, akár egy asszonyé.

Mellette, gyékényen, keresztbe rakott lábakkal egy nagyon szép gyermek ült, aki folyton mosolygott.

Aulus a konyhában látta meg s nem tudott elleni nélkül, s mivel kadeus nevét képtelen volt eszébe tartani, — egyszerűen Ázsiai-nak szóította.

Aulus néha-néha elnyulott a trioliniumon s olyankor meztelen lábai ugalkodtak a gyülekezet felett.

Ezen az odalon papok ültek és Antipas tisztjei, Jeruzsálem lakói, a görög városok főemberei: a Proconsul alatt Marcellus ült a publikánusokkal, továbbá a tetrárka barátjai, Kána, Ptolomáisz és Jerikó, vénei, azután össze-vissza a Líbanon hegyiakói s Herodes öreg katonái, tizenkét thrák, egy gall, két germán, gazella-vadászok, pásztorok Idumeából, Palmyra szultánja, Ezion-gaber tengerészei.

Mindegyik előtt lágy tésztelepény feküdt, hogy ujjukat abba töröljék s karjaikat keselyűnyak gyanánt előre nyujtva, olajbogyót, fenyűtobozt, mandulaszem szedtek össze.

Minden arc vidám volt a virágkoszorúk alatt.

A fraizeusok a koszorut, mint római istentelenségét, nem fogadták el.

Összeborzadtak, mikor rájuk hintették a galbanum és tömjén keverékét, mely náluk egyedül a templomi használatra volt fenntartva.

Aulus bedörzsölte vele hónaljait; és Antipas egész rakományval ígért neki belőle; ebből a valóságos balzsamból, mely miatt Cleopatra úgy sóvárgott Palesztina birtokára.

Tiberiász városának helyőrségéből éppen most érkezett egy kapitány, aki a tetrárka mögé ült, hogy különös események elmondásával szórakoztassa. De figyelme megoszlott a Proconsul s azok között, amiket a szomszéd asztaloknál mondtak.

Jochananról beszéltek ott s az ő fajtájú emberekről.

Gittoji Simon tüzzel mosta le a vétkeket. Bizonyos Jézus nevezetű...

— A legrosszabb valamennyi között! — kiáltott Eleázár. — Mily gyalázatos szemfényvesztő!

A tetrárka mögött egy férfi állt fel, sápadtan, mint chlamysa szegélye. Lement a lépesökön s a farizeusokhoz fordult.

— Hazugság! Jézus esodákat mivel!

Antipas látni szerette volna. — Hoztad volna ide! Mondd el, mi történt!

S akkor elbeszélte, hogy neki, Jakabnak, volt egy beteg lánya s ő elment Kapernaumba, hogy könyörögjön a Mesternek, gyógyítaná meg.

A Mester így felelt:

— "Térj meg házádba, leányod egészséges!"